

1927 dreimal beobachtet: 2. VI. Idö 2 Ind.; 2. VI. Lindö 1 Ind.; 8. VI. Husö 1 Ind. Alle hielten sich in Laubhainchen auf.

Obwohl es nicht unmöglich erscheint, dass die auf Idö in dichtem Laubhain beobachteten Individuen zu nisten beabsichtigten, scheint es doch glaubhafter anzunehmen, dass die Vögel, wie die von SNELLMAN auf Signilskär (*Ornis Fennica* 1931, 2) beobachteten noch auf dem Zuge waren.

Über die Sperbergrasmücke liegen folgende Beobachtungen vor:

15. VI. und 16. VI. 28, Loppö 1 singendes ♂ im Erlengebüsch an einer feuchten Wiese. 15. VIII. auf derselben Insel ein varnendes Ex. in Wacholder- und Himbeergebüsch. — 3. VII. und 5. VII. 28 Karlbyinsel, singendes ♂ im Erlenhain mit reichlichem Unterwuchs. — 16. VII. 28 Karlbyinsel, singendes ♂ in kleiner Erlengruppe in trochenem Wacholdergebüsch. — 29. VI., 30. VI., 1. VII., 2. VII. 30 singendes ♂, 6. VII. 30 ♀ in einem Erlenhain auf Hamnö.

Es scheint somit ziemlich sicher, dass diese Art in Kökar genistet hat. Die Vermutung, die die Redaktion in O. F. 1931, N:o 2, s. 53 anlässlich einer Mitteilung von Herrn SNELLMAN über diese Art als Durchzügler auf den Signilskären, aussprach von der Möglichkeit diese Art als Nistvogel in unseren südlichen und südwestlichen Schärenhöfen anzutreffen hat sich somit überraschend schnell bestätigt. Die Entfernung zu den nächsten regelmässigen schwedischen Brutgebieten, der Insel Gottland, beträgt ca. 250 km; zum nächsten Punkte des Baltikums, der Insel Dagö, dagegen nur 130 km.

Signilskärin linnustosta.

E. J. VALOVIRTA.

1 kartta ja 1 taulukko.

Jouduin viime kesänä, kevätkesästä Ahvenanmaalle Signilskärin saaristoon tekemään lintuhavaintoja Ålands Fågelskyddsföreningenin ylläpitämälle havaintoasemalle, rauhoitusalueellaan mainitussa saaristossa. Tämä saaristo on jo muutamia vuosia ollut esillä lintuja koskevissa tiedoissa, ja tunnettu erikoisesti lintumuuttojen yhteydessä. Tiedetään, että tämän, melkein keskellä Ahvenan-

merta olevan saariston kautta kulkee keväisin pitkin Ruotsin itärannikkoa tulevain ja tässä Suomen puolelle poikkeavain lintujen muuttotie. Suomen puoleista Pohjanlahden rannikkoa muuttavat linnut tulevat juuri täältä yli meren. Mutta syksyisin yhtyy tämän saariston kohdalla suoraan idästäpäin, pitkin Suomenlahden rannikkoa muuttavat lintuparvet koillisesta, Uudestakaupungista, Ruotsin puolelle oikaiseviin parviin, jotka ovat saapuneet Pohjanlahden rannikkoa pitkin ja vinosti maan yli Vienasta päin. Siksi pä ovatkin täällä syksyisten muuttolintujen parvet monta vertaa keväisiä lukuisimmat. Näihin parviin on kiinnitetty suuri huomio, sillä niissä on tavattu niitä erikoisia maallemme harvinaisia vieläpä uusienkin lintulajeja, jotka tämän Signilskär-nimen ovat tehneet tunnetuksi. Mainitsenpa tässä muutamia tämän saariston linnuston erikoisen mainion tuntijan, taiteilija J. SNELLMANIN tekemiä löytöjä: *Muscicapa parva* 1927 27 havaintoa sekä 1929 2 ja 1930 7 havaintoa, *Acrocephalus scirpaceus* 1927, *Sylvia nisoria* 1930, sekä *Circus macrourus* 1930. (Ornis Fennica 1931 N:o 2). Minun oleskeluaikani näillä saarilla sattui kuitenkin niin myöhäiseen kevääseen (8 p. toukokuuta—15 p. kesäkuuta), että varsinainen muuttokausi oli jo ohi, vaikkakin yksityisiä lintulajeja oli vielä saapumatta ja muuttaneiden myöhästyneitä pareja vielä oli muuttamassa. Mutta tämä saaristo, siellä vakituisesti asuavine, pesivine lintuineen, joiden tutkiminen tulikin tärkeimmäksi tehtäväkseni, voinee olla mielenkiintoinen muillekin kuin asianomaiselle itselleen ja siksi saanen tässä tulla esille tekemiäni havaintoja näiltä Signilskärin saarilta.

Kerronpa ensinnä itse saaristosta. Se sijaitsee kuten äsken mainitsin melkein keskellä Ahvenanmerta ollen sen keskeisin saari Signilskär 8 km päässä Ekerö-Storbyn rannasta ja miltei tasan 20 km päässä Grisslehamnista Ruotsin puolella. Näin ollen ei saaristoa suojaa mikään etelä-, länsi- eikä pohjoistuulilta vaan pääsevät Itämeren ja Pohjanlahden myrskyt täydellä voimalla raivoamaan saarien rannoilla. Sen ne kyllä kestävät, sillä kukin saari, tai pikemmin luotoja nämä saaret ovat, on suurempi tai pienempi merestä kohoava kalliopaasi. Suurin niistä on itse Signilskär n. 1 1/2 km pitkä ja 3 km leveä. Toinen suuri saari on Enskär ollen yhtä pitkä mutta alle 1/2 km leveä. Se muodostaa myös suuren Heligmanin (1/2 × 1/2 km) kanssa hevosenkengän muotoisen lahden, jonka sisään jää pieni mutta tärkeä luoto, Kobben in i fjärden. Muita suuria saaria on 4 km päässä pohjoisessa oleva Ängskär ja lähes

6 km päässä samassa suunnassa oleva Höggrund. Signilskäristä lounaaseen ovat suuret n. 1 km mittaiset Södra ja Norra Degerskärit sekä vähän pienemmät Skötkubb ja Rönnskär lännessä. Kaakkoiseen suuntaan on 4 km päässä suuret Töllingarnenit, noin 1 km mittainen ja moniosainen saari ja aivan lähellä Signilskäriä Hamnskär. Lisäksi on vielä lukuisa joukko tähän 60 luotoa käsittävään saaristoon kuuluvia saaria, joista tutkin kaikkiaan 37 luotoa. Nämä tutkitut saaret sijaitsevat, alueella, jonka laajuus oli 12×8 km eli kartalta lukien pohjoisimpaan Flyttjorna, idässä Ängskär ja Töllingarnenit, etelässä Torskubb saaret ja lännessä Vesterbådan. Saaret ovat yleensä keskikorkeita, korkeimmat noin 20 m (Signilskär, Degerskärit, Enskär, Höggrund ja Hamnskär). Ängskär oli kokoansa nähden hyvin matala, alle 10 m. Muut saaret vähän 10 m ylä ja alapuolella, paitsi pikkuluodot jotka eivät nousseet yli 5 m. (Kobben in i fj., Hällarna, Vesterbådan, Långbådan y. m.). Niinkuin äsken mainitsin on saarten runkona merestä kohoava kalliopaasi, mikä yleiseltä asultaan on hyvin ehytpiirteinen, näyttäen kauempaa katsoen kellonlasia muistuttavalta tai vähän aaltomaiselta muodoltaan. Jyrkkiä, aina 15 m korkeita äkkijyrkkiä rantoja on, mutta ei tyypillisinä. Kallioperä, joka on kaunista punaista Ahvenanmaan graniittia on lohkeillut vaakasuoriksi patjoiksi, joten jyrkätkin rinteet ovat porrasmaisia. Aivan erikoisen muodon saavat ne saaret (Torskubb ja Höggrund), joiden runkona on joku tumma gabromainen kivilaji, jolla ei ole edellisen tapaista halkeilemistä. Niiden rannat ovat hyvin jyrkkiä ja rinteet ei porrasmaisia. Yhteisenä ominaisuutena saarille on irtoaineksen puute, joka monella pienenpuoleisella saarella on täydellinen ja suuremmillakin on vain joitakin louhikko- ja sorakokoumia, mutta hiekkaa ei ole juuri nimeksikään.

Siksipä onkin kasvillisuus tässä saaristossa pääasiassa kallio- kasvillisuutta, joka hyvin suuresti muistuttaa tunturien ja alppien puurajan yläpuolella olevaa kasvillisuusaluetta. Jokaisen suuremman saaren lakiosaa peittää k a t a j a, k a n e r v a, v a r i k s e n m a r j a - v a r v i k k o s a m m a l e n o h e l l a. Vain muutamassa saarella on senverran maata, että puita on päässyt kasvamaan, jos ne muuten olisivat voineetkin suojaisissa paikoissa kasvaa ja niillä olisi ollut vedensaantimahdollisuus. Mutta näitä puita, kuusta, koivua, leppää, pihlajaa, mäntyä on muilla viidellä saarella vain yksinäisinä, harvoina yksilöinä paitsi Enskärillä ja Signilskärillä, missä niitä on pieninä ryhminä. Nuo muut saaret ovat Degerskärit, Töllingarne-

nit, Höggrund ja Ängskär. Paju- ja Hippophaë-pensaita on Signilskärillä, Enskärillä, Ängskärillä, Töllingarneilla, Höggrundilla ja Flyttjorneilla. Hyvin runsaasti on näillä saarilla aivan pieniä suopälviä johtuen veitäläpäisemmättömästä kallionperästä, joka muodostaa syvennyksiä, joihin vesi kerääntyy ja kasvaa vähitellen täyteen sammalta, johon sitten sarat ja heinät tunkeutuvat eri varpujen ohella. Suurimmat suot on Signilskärillä, missä niitä on kaksi noin 200 m pituisia ja lähes 100 m. levyistä pälvä. Signilskärin puut reunustavat näitä osittain ihmisen muokkaamia soita. Muilla saarilla ovat ne aivan pieniä. Lisäksi mainittakoon Enskärin ja Ängskärin aivan pienet avonaiset lammikot, jotka olivat niin muutto- kuin paikallislintujenkin mieluisia oleskelupaikkoja.

Otan nyt esille tekemäni havainnot saariston ilmastosta sellaisena kuin se esiintyi oleskeluaikanani (8. 5—15. 6.). Ilman lämpötila (mitattu klo 9, 15 ja 21) oli korkeimmillaan toukokuun viimeisellä viikolla ja kesäkuun toisen viikon lopulla, jolloin se oli keskimäärin 10° paikkeilla. Muun aikaa oli päivien lämpötila sen alla, 5° paikkeilla, nousten joskus lämpimimpään päivän aikaan yli 10°. Vielä ensimmäisenä viikkonani, toukokuun puoliväliin, laski lämpömittari öisin alle nollapisteen. Näistä neljästäkymmenestä päivästä oli 16 sellaista, että joku päivän aika oli miltei tyyni tai tyyntä (1—0 Bf), 6 sellaista, jolloin koko päivän tuuli yli 3 Bf vahvuisena. Muut, 18 päivää näiden välillä. Kolmetoista päivää oli täysin tai melkein kirkasta, yhdeksän täysin tai melkein pilvistä, 18 päivää puolipilvistä. Viitenätoista päivänä satoi tai oli sumua (sadetta 9 pñä).

Kun otamme huomioon, ettei näillä saarilla ole juuri minkäänlaista metsän suomaa suojaa, ymmärrämme millainen vaikutus säällä on tåkäläiselle eläimistöille. Vaihtelut lämpötilassa ovat hyvin äkillisiä ja tuulet vaikuttavat aina yhtä voimakkaasti. Länsituuli joka tulee Ruotsin puolelta on vähimmin merellinen ja siis lämpöisin. Meriveden lämpö oli noin 4° paikkeilla.

Muutama sana vielä saariston muusta eläimistöstä paitsi linnuista. Imettäväisiä on saarilla jänis ja metsämyyrä ihmisen tuomien lehmien ja lampaiden ohella. Lisäksi vielä hylkeet ja pyöriäiset, joita jälkimmäisiäkin pistäytyy saarien välisiin salmiin vierailulle.

Saarista on vain yksi varsinaisesti ihmisen asuma nimitt. Signilskär, jossa asuu kolme perhettä — kolme taloryhmää. Heligmanilla on majakkarakennus, jossa majakanvartijat asuvat vartio-

vuorollaan. Tästä voimme päätätä, että saaristo on hyvin rauhallinen vaikkakin Eckerö Storbyssä on kesäisin n. 200 kesävierasta, mutta ne tulevat niin myöhään kesällä, että linnuilla on jo silloin poikaset. Laivaväyläkin kulkee n. 10 km päässä uloimmista saarista, keskellä Ahvenanmerta, ettei sekään häiritse saariston rauhaa.

Ryhdynt nyt käsittelemään saariston linnustoa, sitä maisematekijää, joka miltei ainoana antaa eloa tälle ulapan luotoryhmälle. Jo kaukana lähestyessämme laivalla saaristoa huomaamme miten yhä enemmän ja enemmän alkaa lokkiparvia kierrellä ympärillämme ja yhä tiheämmin nousee haahka-, riskilä- ja ruokkiparvia ja keväisin alleja laivamme keulan edestä. Eniten silmäänpistävän osan linnustosta muodostavat luonnollisesti vesilinnut ja lokit. Kahlaajat ovat seuraavana ryhmänä, mutta kuitenkin on varpuslintujen lajiluku täällä pesivistä linnuista suurin vaikkakin ne esiintyvät maisemassa vähimmin näkyvästi. Yhteensä oli saaristossa vakinaisia asukkaita 36 lajia jakaantuen eri lintulahkojen kesken seuraavasti:

Varpuslinnut	10 lajia
Kiipijät	5 "
Kahlaajat	6 "
Pitkäsiipiset	7 "
Sälönokkaiset	7 "
Melajalkaiset	1 "

Selvittelenpä nyt nämä ryhmät lajilleen tehden samalla lyhyesti selvää kunkin lajin esiintymis- ja pesimistavasta, saapumisajasta y.m.s. mikäli olen niissä huomannut jotain erikoista. Eri saarilla pesivien luvuista antaa taulukko siv. 98—99 selkoa.

Seuraavassa käytetyt lyhennetyt saarten nimien merkit:

Ssk=Signilskär	Häll=Hällorna
En=Enskär	Sköt=Skötkubb
NDeg=Norra Degerskär	Flytt=Flyttjorna
SDeg=Södra Degerskär	NGl=Norra glasskär
Hög=Höggrund	SGl=Södra "
Äng=Ängskär	Tist=Tistronklubb
Hamn=Hamnskär	Kubb in i=Kubben in i fjärden
Tk=Torskubbarna	Hamnkl=Hamnskärsklippan
Hel=Heligman	Töll=Töllingarna
Hel. k=Heligmans klubb	Hög häll=Höggrunds hällorna
Kap=Kapellskär	Lång=Långbådan
Tistr gr=Tistronklubb grundet.	

Sturnus vulgaris: Signilskärillä 9 paria pesivänä, Heligmanilla 1 ja Enskärillä myös 1 pari. Kaikki pesät luotsien tekemisessä pöntöissä. Saapuneet ennen 8. 5. mutta vielä 27. 5. oli 14 yksilöä käsittävä parvi matkalla pohjoista kohden.

Corvus corone cornix: Yksi pesä kussakin niistä kuudesta saaresta, joissa oli pienikin puuryhmä nimitt. Ssk, En, NDeg, SDeg Hög, Äng. Joko näiden pesien emot tai muuttavia parvia, joista eräässäkin oli 20 yksilöä kierteli saarista toisiin häyittäen hahhkanpesiä. Saariston pahimpia munarosvoja.

Emberiza citrinella: Ssk:llä pesi ainakin kaksi paria; muilla saarilla en nähnyt enää pesimisaikana.

Motacilla alba: Kaikilla suuremmilla luodoilla pesivänä, mutta harvoin pareina. Sen tapasi kaikkein pienimmillään saarilla ruoan etsiskelyssä. Saapunut ennen 8. 5.

Lanius collurio: Tapasin ensimmäisen 25. 5. Lajia pesi 1 pari Ssk ja En, sekä 2 paria Äng, toisin sanoen niissä saarissa, joissa oli eniten pensaikkoo.

Anthus pratensis: Ssk:llä 3 paria; saapunut ennen tuloani.

Anthus spinoletta littoralis: Ssk:lla 1 pari Hel. 3 paria ja Hamn. 1 pari pesivänä. Viimemainitussa pesässä oli 6. 6. 5 pitkälle haudottua munaa. Nämäkin saapuneet ennen 8. 5.

Delichon urbica: Pesivänä vain Ssk:llä jossa sitä oli 8 paria. Linnut saapuivat 14. 5. lopullisesti, vaikkakin 8. 5. olivat ensimmäiset matkalla pohjoiseen.

Phoenicurus phoenicurus: Ssk 2 paria; pesivät kiviaidassa keskellä saarta pikkumetsikön vieressä. Ensimmäiset tapasin 18. 5. Muissa saarissa en tavannut pesimisaikaan.

Oenanthe oenanthe: Ssk 2 paria, Tk, Hamn ja Äng 1 pari. Saapuneet jo ennen tuloani.

lynx torquilla: Vain yksi pari pesivänä En. Pesä suuren lepän kolossa. Saarilla jo ennen 8. 5.

Charadrius hiaticula: Tämän lajin olen merkinnyt vain kahdesta saaresta Ssk ja Äng, joissa saarissa se pesi (1 pari). Ensimmäiset tapasin 11. 5.

Arenaria interpres: Saapunut ennen tuloani saarille. Se pesi yksin parein seuraavissa yhdeksässä saaresta: Ssk, Hel, Kap, Häll, Sköt (2 paria), Tk, Flytt, Glas ja Äng. 10. 6. löytämässäni pesässä 3 munaa hautomattomia. Pesi sekä kivien alle kuten tavallista sekä myös vapaan taimaan alle kalliolle kuten lokit.

Haematopus ostralegus: Kap, Hamn, SDeg, NDeg, Hög, Tistr, ja Äng pesimäsaaria. Kussakin yksi pesä, 26. 5. olivat munat jo pitkälle haudottuja. Pesä aina pienellä sora — pikkukivi kentällä. Saapuneet ennen 8. 5. mutta 18. 5. näin erään 14 yksilöä käsittävän muuttoparven.

Capella gallinago: Vain Ssk:llä yksi pari pesivänä. Ensimmäiset tapasin 10. 5. Muuttomatalla useita yksityisiä pareja.

Numenius arquata: Tätäkin lajia vain yksi pari pesivänä (Hamn). Emot kiertelivät saarista toisiin ravinnonhakumatkoillaan sitä kun oli niukasti yhdessä saareissa. 9. 5. kuulin ensimmäiset kuovut.

Tringa totanus. Viidellä saarella pesivänä nimittäin Ssk, (2 paria), Hel, Kap, Flytt ja Äng, yksin parein tavallisesti. Tulleet jo ennen 8. 5.

Larus canus: Tavallisimmin siirtokunnissa pesivä, niistä suurimmat: SGI, 32 pesää, Kap 20, En 10, Äng 8. Pienempiä Kubbin i, Hamnkl, Häll, Töll ja Tistr. Yhteensä pesälöytöjä 108. 17. 5 ensimmäiset täysilukuiset munapesyeet.

Larus argentatus: Sköt, Hamn, NDeg ja SDeg suurimmat siirtokuntasaaret yht. 33 pesää, SGI ja Tistr lisäksi muutama pesä. 4 munaa eräässä NDeg pesässä, kaikista poikanen. *L. argentatus ommissusta* pesi näiden tavallisten harmaalokkien siirtokunnassa ainakin NDeg:llä. 13. 5. täysilukuiset munat.

Larus marinus: Kolme pesälöytöä; kaikki aivan pienillä luodoilla Vesterbådan, Hög. häll, Långbådan. 26. 5. munat haudottu n. 2 viikkoa.

Larus fuscus: Kuusi suurempaa siirtokuntaa Hel. k., Hamn, NGI, Tistr ja Äng, pienempiä siirtokuntia 8. — Erikaisuutena Torskubilla pesivä pari, jonka munista yksi on aina vaaleampi kuin muut, ollen joskus aivan taivaansininen. Tämän parin pesyeitä on seurattu jo 2 vuotta ja se on toistunut säännöllisesti.

Stercorarius parasiticus: Kuusi paria pesivänä alueella, kukin pari yksin omalla saarellaan (Hel. k., Kap, Hamnkl., Sköt, Töll, Lång). 12. 6. löydetyssä pesässä munat pitkälle haudottuja sekä 13. 6 poikanen juuri kuoriutunut.

Sterna paradisaea: Pieniä ryhmiä kahdeksalla saarella, yhteensä pesälöytöjä 23 (Ssk, En, Kap, SDeg, Tk, Låg, Flytt, Tistrgr). Saapuivat 14. 5. siis huomattavan aikaiseen. 12. 6. olivat munat osaksi jo pitkälle haudottuja.

Hydroprogne tschegrava: Neljä paria hyvin hajallaan pesivinä

Häll, Tk, SGI, Tistr. Saapui 9. 5. saarille; pesä 3 munaa 22. 5. vähän haudottuja.

Anser anser: Kahdella saarella pesivänä nimitt. Flytt 2 paria ja Äng 3 paria. 26. 5. jo noin 2 viikkoa haudotut munat. Pesivät tiheissä pajuviidakoissa. Pesissä vain 4 munaa.

Nyroca marila: 3 paria En, 1 Kap. ja 1 SGI. Kapellskärin pesässä 17 munaa joten siihen oli kai muninut kaksi emoa. 22. 5. löydetyssä pesässä (SGI) olivat munat hautomattomia, mutta 12. 6. (Kap) oli vielä munia, mutta pitkälle haudottuja. Ensimmäiset narskut noin 9. 5. Ainakin osa niistä muutti edelleen pohjoista kohden.

Somateria mollissima: Saariston runsaimmin edustettu laji. Löydettyjä pesiä 1290 mutta varsinainen määrä lähellä 1500. Tärkeimmät pesimäsaaret: En 353 pesää, NDeg 176, Ssk 150, SDeg 138, Hamn 125, Kubbin i 117. Näissä yhteensä 1059 pesää. (Pesäluvut saatu untuvakeräyksestä heinäkuun alussa). Haahkoilla oli ensimmäiset munat saapuessani saarille ja ensimmäiset poikaset näkyivät vesillä 26. 5. Koirashaahkat lähtivät saaristosta noin 8. 6. mennessä, vain joku harva yksilö jäi jällelle.

Mergus merganser: En 2 paria ja Äng 1 pari pesivänä. Olivat saarilla jo tullessani.

Mergus serrator: Ssk pesi yksi pari.

Phalacrocorax carbo: Vain nuoria pesimättömiä poikalintuja vakinaisesti oleskelevina. Näin kerran 16 yksilön parven Torskubbilla.

Uria grylle: Seitsemällä saarella löydetty pesivänä; tärkeimmät Hamn, Flytt, Äng, NDeg. Kaikkiaan 32 pesää. 1. 6. vähän haudottuja munia. Näin ensimmäiset 11. 5. saarilla.

Alca torda: Långbådanilla eniten pesivänä (11 paria), Hamn, Tk ja Flytt vähemmän. Löydettyjä pesiä 22. Saapuivat 9. 5. paikkeilla.

Lisäksi mainittakoon merikotka, joka kävi hyvin usein vierailulla Eckeröstä, missä se pesi.

Laskiessamme yhteen nuo edelläluetellut merkitsemäni pesälöydöt saamme 1692 pesää ja tämän luvun olen arvioinut noin $\frac{3}{4}$ kaikkien 37 luodon koko pesäluvusta. Virhe on tullut varsinkin laskematta jätetyistä haahkanpesistä, mikä toimitus on vaikea suorittaa häiritsemättä tuntuvasti hautovia emoja. Mainittu pariluvun otaksuminen suuremmaksi johtuu siitä, että, kuten sanoin, en halunut häiritä haahkoja niiden pesimishommissa, ja toisaalta taas untuvia

ei kerätty noin puolesta saariluvusta, mutta emojen esiintymisen ja havaitun pesätiheyden mukaan on pariluku arvioitu n. 2000. Lisäksi on muistettava, että tämä luku koskee vain noita tutkimiani 37 saarta, joista niistäkin oli kolme asumatonta saarta. Muilla pohjoisemmilla sekä itäisemmillä saarilla on lajirunsaus samanlainen, sillä ne kuuluvat kaikki samaan suojelusalueeseen. Noita muita saaria on noin puolet näitten tutkittujen lukumäärästä, niistä päätäten koko Signilskärin saariston alueen parilukuna voimme pitää noin kolmeatuhatta. — Tärkeimmäksi pesimisaareksi tulee Enskär, jonka haahkapaljous nostaa sen tähän asemaan, 374 pesää. Toisena on Signilskär, huolimatta siitä että se on asuttu, sekin haahkain pesäluvun takia niinkuin yleensä muutkin saaret.

Tuota edellä selvitettyä lajiluetteloa tarkastellessa huomaamme siitä puuttuvan yhden ja toisen odottamamme lajin. Varpuslinnuista on korppi usein ulkosaaristossa tavattu laji.¹ Muiden varpuslintujen puutteen selittää äärimmäisen niukka metsä- ja pensaskasvillisuus samoin kuin suurempien niittyjenkin puute. Metsättömyyden takia ei ole myöskään petolinnuille, kiipijöille ja kanalinnuille pesimäpaikkoja ja siksi eivät ne ole asettuneet saarille asumaan. Muita kahlaajia, pitkäsiipisiä, sälönökkaisia ja peräjalkaisia tuskin voinee odottaakaan ulkosaaristosta, ne kun vaativat rehevämpiä vesiä ja rantoja oleskelu- ja pesäpaikakseen. Ehkä pilkka-siipi ja jauhisotka ja tavallinen kalatiira kuitenkin olisivat voineet olla yhtä hyvin kuin puuttua sillä Ängskärin itäpuolella lähempänä Eckerötä oli niitä jo. Jos saaristossa olisi ollut joku suurempi lampi olisi varmaan lajikokoomus tullut hyvin välisaariston linnuston tapaiseksi.

Lopuksi muutama sana tämän Signilskärin saariston linnuston kehityksestä. Noin neljä vuotta sitten oli tämä saaristo vielä tunnettu erinomaisena vesilintujen pyydystyspaikkana. Eckerö Storbyn suuresta kylästä tuli venekuntia syksyisin ja keväisin vesilintuja ampumaan. Tältä ajalta on vielä nytkin muistona kivistä rakennetut, lukuisat ampumasuojat saarten rannoilla. Mutta sitten otti tuo edellämäinittu seura, Ålands Fågelskyddsförening tämän saariston haltuunsa niinkuin suuret saaristoalueet lähellä Maarianhaminaa ja taas pohjoisessa Sälskärin majakan luona, rauhoittaen nämä saaristot miltei kokonaan (ainoastaan luotseille jätettiin pariin saareen ampumislupa). Nyt voisi joku arvella: Onkohan jo huomattavissa muu-

¹ Ei etelä-rannikoillamme! Toimituksen huomautus.

tosta linnustossa? Siihen saan vastata myöntävästi, sillä luotsit kertoivat esim. haahkojen pesiä, joista he keräsivät untuvat, olleen ennen rauhoitusta n. 200—300 kun niitä nyt tänä vuonna sensijaan oli lähes 1100 pesää. Samoin ovat lisääntyneet heidän kertomansa mukaan myös lokkilinnut, varsinkin haahkanpojille vaaralliset — niitä syövät — selkä- ja harmaalokit, joihin he erikoisesti kiinnittivät huomiotansa siksi, että he saivat jokaisesta lisääntyneestä haahkanpesästä yhä enemmän untuvia, mitkä menevät hyvin kaupaksi etenkin kesävieraille.

Toiseksi luulisi tällaisen rauhoitetun saariston käyvän linnuille yhä mieluisemmaksi kulkutieksi rauhallsuutensa takia ja vetävän enemmän ja enemmän lintuparvia kauttansa, sensijaan kun ne ennen pikemmin oppivat välttämään tätä vaarallista seutua, missä vaara väijyi joka kivenkoloissa.

Näin ollen voi yhdistys olla täysin tyytyväinen aikaansaannoksiinsa ja yrittää jatkaa työtänsä yhä suuremmassa mittakaavassa niin rauhoitus- kuin havaintojentekotoiminnassaankin.

Zusammenfassung: ¹ Die Vogelfauna auf den Signilskär-Inseln im Ålands-Archipel. Mit einer Karte und einer Tabelle.

Der Verfasser studierte im Jahre 1931 während der Zeit 8. V.—15. VI. als Stipendiat des åländischen Vogelschutzvereins die Vogelwelt auf einem der Naturschutzgebiete des Vereins, den Signilskären, wo der Verein regelmässig Zugvogelbeobachtungen anstellen lässt; diese Vogelwarte hat schon einige Jahre durch das aufopfernde Interesse des Observators, Herrn Kunstmaler J. SNELLMAN, trotz der ökonomischen Schwierigkeiten gearbeitet. — Da der Vogelzug grösstenteils vorüber war, stellte sich für den Verfasser als Hauptaufgabe eine quantitative Untersuchung der Brutfauna heraus, deren Resultate im vorliegenden Aufsätze mitgeteilt werden.

Die Signilskären liegen westlich von den Hauptinseln Ålands, von denen die Karte noch die westlichste, Eckerö, teilweise einschliesst, und nur etwa 20 km von der schwedischen Küste entfernt. — Die Inseln gehören gänzlich der äussersten Schärenzone an, für die die Waldlosigkeit charakteristisch ist. ² Es sind niedrige

¹ von der Redaktion.

² Bezüglich der Zonen des finnländischen Schärenhofes siehe K. E. Sundström: Ökologisch-geographische Studien über die Vogelfauna der gegend von Ekenäs. — Acta Zoologica Fennica 3, 1927.

Signilskärin saariston

Nestfunde auf den

* Ilä merkityistä saarista on untuvia kerätty

	Signilskär *	Heligman *	Enskär *	Heligmanns kubb *	Kobben in i fj. *	Heligmanns häll.	Kapellskär *	Hamnskär *	Hamnskärs klippan *	Sunderomskär	Hällorna	Skötkubb	Norra Degersk. *	Södra Degersk. *	Torskubb 1
<i>Sturnus vulg.</i>	9	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Corvus corone cornix</i>	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
<i>Emberiza citrinella</i>	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Motacilla alba</i>	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
<i>Lanius collurio</i>	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Anthus pratensis</i>	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Anthus spinol. litt.</i>	1	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
<i>Delichon urbica</i>	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Phoenic phoenicurus</i>	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Oenanthe aënanthe</i>	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
<i>Jynx torquilla</i>	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Charadrius hiaticula</i>	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Arenaria interpres</i>	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	—	—	—
<i>Haematopus ostralegus</i>	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—
<i>Capella gallinago</i>	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Numenius arquatus</i>	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
<i>Tringa totanus</i>	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Larus canus</i>	—	—	10	—	4	—	20	3	6	—	5	3	—	—	—
<i>Larus argentatus</i>	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	12	7	6	—
<i>Larus marinus</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Larus fuscus</i>	—	—	—	8	—	—	—	9	—	—	1	—	—	3	3
<i>Stercorarius parasiticus</i>	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—
<i>Sterna paradisaea</i>	1	—	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	4	3
<i>Hydroprogne tscheg.</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
<i>Anser anser</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Nyroca marila</i>	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Somateria mollissima</i>	150	15	353	40	117	—	28	125	36	5	3	4	176	138	10
<i>Mergus merganser</i>	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Mergus serrator</i>	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Phalacrocorax carbo</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16*)
<i>Uria grylle</i>	2	1	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	4	—	—
<i>Alca torda</i>	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	4
Yhteensä Zusammen	190	23	374	49	121	—	56	164	43	5	11	22	188	153	23

*) 16 tarkoittaa suurinta ryhmää pesimättömiä poikaslintuja. (*Jungvögel*).

pesälöydöt 1931.

Signilskären 1931.

Auf den mit * ausgezeichneten Inseln wird Dunen gesammelt.

Torskubb 2	Torskubb 3	Norra Glasskär	Södra Glasskär	Töllingarne	Södra Grundet	Stora Stenbådan	Norra Grundet	Vesterbådan	Lågbådan	Flyttjorna	Högrund	Högrundshallorna	Långbådan	Måsskär	Tistronkubb	Tistronkubbgrundet	Ångskär	Ångskärshallorna	Yhteensä Zusammen
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	6
—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	7	6	5	—	60
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	5	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	15
—	—	4	5	4	6	—	—	—	—	10	8	—	10	—	9	4	30	—	1,290
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	(16)
—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	5	—	32
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
3	5	18	42	14	—	3	—	1	5	31	13	1	23	—	24	16	72	—	1,692

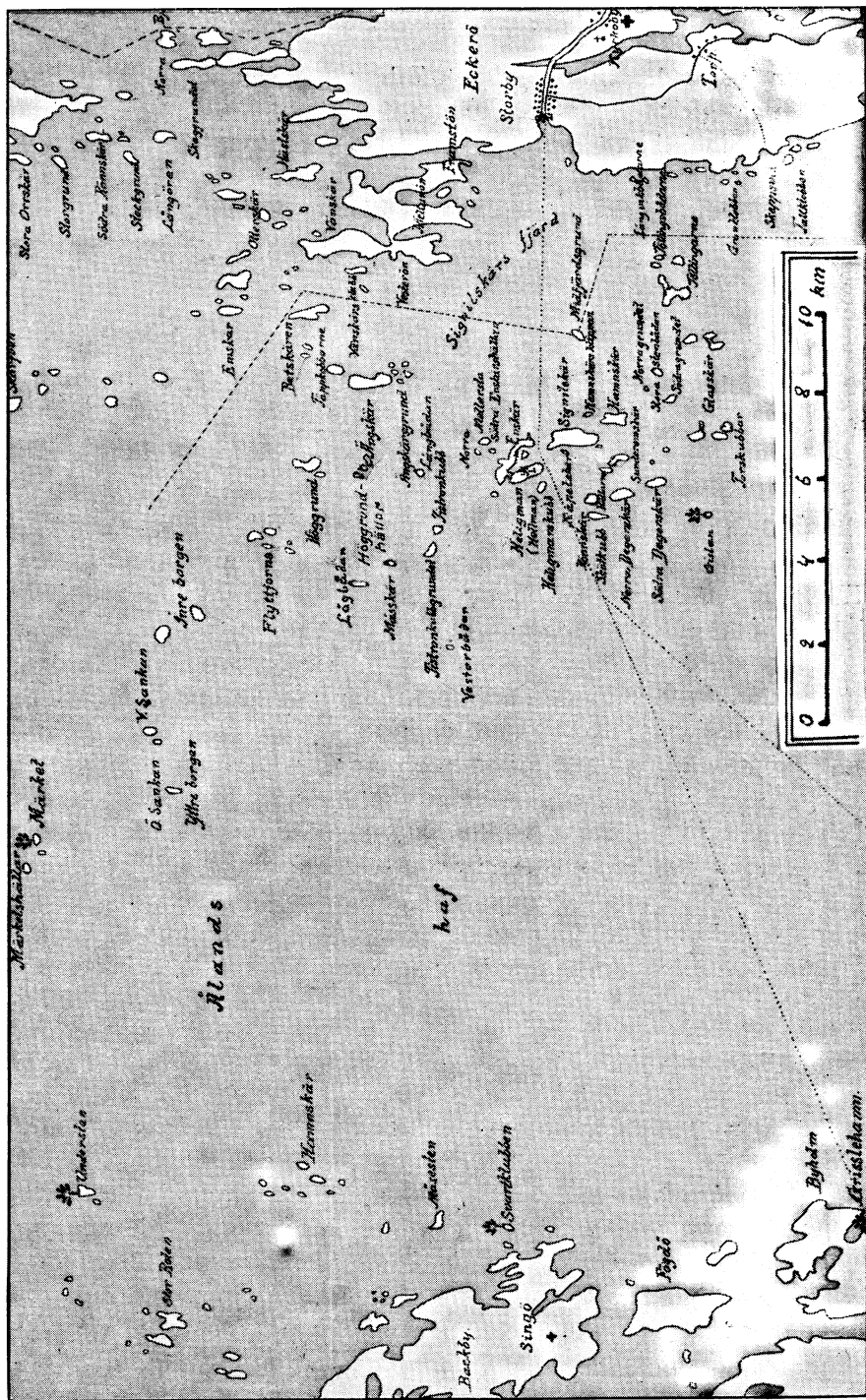
(< 20 m), wellige Felsinseln; die Waldlosigkeit ist auf das äusserst spärliche Vorhandensein von losen Böden zurückzuführen, sowie auf die Gewalt der Meeresstürme, die wieder durch die Waldlosigkeit für die Lebewesen akzentuiert wird. Kleine Baumgruppen gibt es nur auf den Inseln Signilskär und Enskär, einzelne Bäume noch auf den Inseln Norra und Södra Degerskär, Töllingarne, Högggrund und Ängskär (*Picea abies*, *Pinus silvestris*, *Betula alba*, *Alnus glutinosa*, *Sorbus fennica*). — Sonst sind die Inseln, wo höhere Gewächse wachsen können, mit niedrigen *Juniperus*-gebüschchen sowie *Calluna vulgaris*- und *Empetrum nigrum*-Matten bewachsen, die mit nackten, nur mit Flechten und Moosen gekleideten Felspartien abwechseln. Winzige Kleinsümpfe sind zahlreich, da die Vertiefungen im Fels natürlich abflusslos sind. Kurzum: Eine Landschaft, die stark an die Hochgebirgs- und arktischen Landschaftstypen erinnert.

Die Hauptinsel Signilskär ist von drei Lotsenfamilien bewohnt; Ackerbau wird nicht betrieben. Auf dem Heligman gibt es einen Leuchtturm mit ständiger Bewachung.

Von der Zusammensetzung der Sommerfauna gibt die folgende Zusammenstellung eine Übersicht: *Passeres* 10, *Scansores* 1, *Grallatores* 6, *Longipennes* 7, *Lamellirostres* 7, *Steganopodes* 1 Arten; die letzte Gruppe ist von *Phalacrocorax carbo* repräsentiert, von der sich junge Individuen hier regelmässig aufhalten, die aber nicht nistet.

Die quantitative Verteilung der Vogelfauna auf den verschiedenen untersuchten Inseln geht aus der Tabelle hervor. — Die zahlreichste Art ist die Eiderente. Die Nistzahlen der grössten Brutstätten sind bei der Dunenernte in Juli gewonnen, wo die Leute sorgfältig alle die schon verlassenen Nester aufsuchen.

Die Totalsumme der Nistpaare, 1692, ist als $\frac{3}{4}$ der tatsächlichen Zahl abzuschätzen. Das fehlende ist vor allem auf die Rechnung der Eiderente zu führen, da es sich schwer fällt, die Nester mit brütenden Vögeln quantitativ zu zählen, ohne die Vögel von den Nestern zu jagen, was man ungern macht, weil die verlassenen Nester leicht den Krähen zu Opfer fallen. Bei der Dunenernte werden zwar die Nester genauestens aufgesucht, aber von der Dunenernte wird nur etwa die Hälfte der untersuchten Inseln (in der Tabelle mit * ausgezeichnet) berührt. Das fehlende bezieht sich also auf die andere Hälfte. — Die nicht untersuchten nördlichsten und öst-

Signilskärin saariston kartta.
Karte der Signilskärgruppe.

lichsten Inseln der Gruppe, deren Zahl ca. $\frac{1}{2}$ der untersuchten ist, können als gleich vogelreich betrachtet werden.

Die Signilskären wurden vor vier Jahren als Schutzgebiet erklärt. Damals betrug die Zahl der nistenden Eiderenten etwa 200—300, jetzt sind es über 1000! Mit den Ejderenten sind auch deren schlimmste Feinde, die grossen Möwen in der Anzahl gewachsen.

Till kännedomen om fjällvråkens (*Buteo l. lagopus* Brünn.) flyttningvägar.

J. SNELLMAN.

Två fynd av ringmärkt svensk fjällvråk vid Uleåborg och två nere vid Moskva låta det synas sannolikt, att av fjällvråkarna i norra Skandinavien en förhållandevis avsevärd mängd taga en sydöstlig väg mot det inre av Ryssland, när förskingringens tid är inne.

Iakttagelserna rörande denna vackra ödemarcksfågels något ore-gelbundna flyttningssvanor bekräfta även detta antagande. Genom en kombination av lyckliga tillfälligheter har det på senare år varit mig möjligt, att från vitt skilda håll, från de avlägsna gränsmarkerna mot Ryssland i öster och skärgårdsområdet vid den svenska grän-sen långt nere i sydväst, erhålla belägg härför, genom några serier av mer eller mindre samstämmiga iakttagelser under vår- och höst-sträcket. För nyare observationer om artens flyttning redogöres något utförligare i det följande; de äldre, som belysa stråkets huvud-riktning borta i öster, beröras däremot endast flyktigt i ett inledande avsnitt.

Observationer vid Kolivaara, Karelen, 1915—16.
— Över de små skogklädda karelska bergen, de för sin natur-skönhet vitt berömda Koli-höjderna vid Pielisjärvi sjö, ses ett antal bortdragande fjällvråkar i början av september 1915.

Så synnerligen många äro vråkarna ej dessa första dagar, men den påfallande regelbundenhet som utmärker uppträdandet och som man ej kan undgå att lägga märke till, berättigar till antagandet, att fåglarna här äro stadda på flyttningssfärd. En och annan av de långväga resenärerna dyker upp långt i NW — alltid i NW! —, stryker fram längs de mäktiga bergsryggarna, på måttlig höjd över